

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ вносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювіча в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділі і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошення приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надїєланім“ по 10 кр.
від стрічки.

Руска читаюча громада.

(Прийми до пізнання Русиків).

IV.

Зберім гадки з попередних трьох статей до купи, а виїде таке: Дир. Борковський хотів найти якусь вину у громади, але вкінці виправдав її; „хоч і винна, каже, в дечім, та се не від неї залежить.“ О. Маковей думав тому чотири роки, що передовсім винна руска читаюча публіка, бо байдужа і до письменників своїх і до видавництва. М. Павлик уважає нашу публіку темною, норовистою і претенсіональною, але ему „бачить ся, що тут більше винні самі писателі і взагалі ті, що ведуть наші видання, аніж публіка.“ Др. Франко казав тому три роки, що у галицьких письменників велика духовна безплідність, а то з причини лихої організації „літературно-наукової галицько-руської фабрики.“ А О. Кониський виказав байдужність української читаючої публіки до письменників.

Не багато тих відзивів назбирало ся, але з них таки можна би висувати дві головні думки, котрим треба би приглянути ся, а то 1. відносинам письменників до публіки і 2. відносинам публіки до письменників, видавництва і т. п. І о тім уже писало ся деколи (також і в „Буко-

вині“), так що нам випадає тепер хіба сказати коротко свій погляд:

Обжаловуване галицьких (і буковинських) письменників о духову безплідність, о неживість їх творів і т. п. може в малій часті є й оправдане, але не в тій мірі, як се кажуть пп. Павлик і Франко. Шевченка твори всі називають дуже „живими“, а кілька літ потребували они, щоб їх пізнали галицькі і буковинські Русини? Чи навіть тепер у кожній рускій хаті застанете Кобзаря, або заручите за се, що кожний т. зв. інтелігентний Русин читав его? Значці відносин наших ніяк не відважують ся potwierджувати се. Др. Франко написав багато „живих“ творів, а проте ні з видання своїх поезій і новел ні з „Життя і Слова“ не міг набрати досвідку, що нехай тільки появить ся „жива“ річ, така, щоби з неї аж іскри сипали ся, то зараз найде ся бодай тисячка читачів між Русинами. А Федьковича твори дуже то знані всім?.. А вже хоч би й як песимістично дивити ся на роботу теперішних галицько-руських письменників, то все-ж бодай в ряди-годи видали они хоч одну річ живу; а чи можуть они сказати, що до одного року та річ розійшла ся в 500 примірниках за гроші? О скільки знаємо, жаден автор у нас такого щастя не зазнав!

Коли-ж приймем за правду то, що наша публіка вміє пізнавати ся на вартістних творах, як думає п. Павлик, то ми вже чей мали би були колись нагоду бачити, як она зацікавила ся дуже якоюсь книжкою або часописом; то она не дала би просперувати ріжним слабоньким видавництвам, а гуртом кинулась би на ту цінну новину. Тимчасом такого щастя не зазнав навіть „Народ“ Павлика, хоч він певно уважав своє видавництво найрозумнійшим поміж Русинами і хоч з „Народа“ нераз справді „аж іскри сипали ся.“ Чому-ж не найшов він підпори у Русинів, котрих не потребував більше, лише яких 500, що платили би, аби дальше видавати „Народ“? Тепер же коли Україні справді вміють писати живо, то чому нема попиту на їх твори? Книгарня тов. ім. Шевченка могла би дати зовсім не потішаючі дані на питане, кілька н. пр. розійшло ся творів Чайченка; а він же вміє писати!

Таких прикладів можна би навести дуже багато, а всі они доказують, що справді ніяка програма політична або вартість книжки не одушевляє галицько-руської інтелігенції (про буковинську нема що й казати) так, щоби она сей або той орган або книжку зміла оцінити і її закупила та прочитала.

Чому-ж то так? Дир. Борковський по-

27.

Ц А Р І В Н А.

Оповідане

Ольги Юсобилянської.

(Дальше).

Вуйко сидів цілий час мовчки і курив люльку. Він був дуже заклопотаний моїм поступованем супроти Лордена, а зачувши тепер, що маю опустити его дім, зворушив ся сильно. Виявши люльку з рота, дивив ся на мене не то налякано, не то благаючи.

„Ну, що-ж, Мілечку?“

„Наталко! се, се... ти таки хочеш нас побинути?“

„Не гнівайте ся, вучечку, але я так рішила ся.“ З тими словами приступила я до него і поцідувала его руки. Наші погляди стрігли ся.

„Ся постанова болить мене дуже; сего я не надівав ся ніколи дожити від одніської дитини моєї одинокої сестри. Се не може бути, Наталко, не може бути! Чи я тебе виганяю з хати? Чи я тобі жадаю хліба?“

В него блиснули в очах слези, а й мені стало его жал.

„Ні, вуйку, ви не жадуєте мені нічого!“ відповіла я зворушеним голосом, „однак я мушу йти! Позвольте мені, я вам за се буду так само вдячна, як за те, що дозволили мені читати! Того не забуду я вам ніколи, вучечку, ніколи! Згодіть ся з моєю постановою, нехай я попробую власних сил, зароблю і деінде кусник хліба. Чи лиш я одна йду такою дорогою? Те, що я

задумую, не має в собі нічого злого; впрочім я йду в чесний дім; не бійте ся, вуйку, я не зроблю вам сорому; і не забуду, що я одніська дитина вашої дорогої сестри, внучка чесної, благородної жінки!“

„Ой, Наталко! що мені з тобою діяти!“ зойкнув вуйко, зворушений до живого, і вийшов чомусь з комнати. Я й собі забирала ся до відходу.

„Ого! пожди ще, ти моя панно!“ кликнула тітка, заступаючи мені дорогу. „Ти думаєш, що отся справа вже рішена, що маєш вже дозвіл в кишені?“

„Дозволу мені не треба!“ відповіла я. „Незадовго стану повнолітна, а крім того маю після вашого приказу шукати „реформатора“. Тут его нема!“ Я звернула ся до дверей, сильно зворушена, щоб утечи перед дальшими замахами на спокій моєї душі і не виставляти ся на обиди і зі сторони Лордена, однак і він підняв ся з свого місця.

„Прошу дуже“, обізвав ся, „веліть ще хвилечку задержати ся, хвилечку одну, щоби дещо і з наших рішень почула.“ І звертаючись до тітки сказав як перше, що замітив уже від давна, що Лорелей тужить за кимсь, що сторонить від него, мов від ворога. Тому і рішив ся він від своїх остатних відвідин, звернути їй „свободу“ і викидав лише відповідної нагоди до того. А що та щаслива і довго викидана хвилинка наступила скорше, ніж він сам надіяв ся, то він тому рад, незвичайно рад. „Бо она, поважана пані, приводить мене в дуже миле положене, просити вас о рученьку вашої, мені ду-

же а дуже дорогої, умної, і справді освіченої донечки!“

Зчудована до крайности, а zarazом зворушена мило, майже втішена тим оборотом цілої прикрий справи, глянула я на тітку, а она... та ні, описати добре вираз її лица просто годі! Єї холодний проникливий погляд і остре кам'яне лице змінило ся, змягло, і она в одній хвилі забула все.

„Беріть єї, беріть мою любу, добру, щире дитинку, вам даю єї з щирого серця!“ кликнула велично. „Ах, Леночко, відновіж ему сама, голубочко!“

Лена, почервоніла, збентежена, захоплена несподіваними освідчинами, не стратила, як звичайно так і в тій хвилі, духа, і простягла як стій обі руки до него.

„Я вас з першої хвилини поважала високо“, говорила з соромливою покірною, „а що до любови... то я не терпіла ніколи на ту постичну хоробу... не бавила ся нею, і не можу нічо о ній говорити!“

„Зовсім так, як я!“ вмінала ся радісно тітка. „Однак і она наступить, моя дитинко, наступить скоро, все має свій час, своє призначене, ти переконаєш ся. Ах, яка я щаслива, що Бог дав мені такого зятя!“ Сказавши се, зложила руки мов до молитви, встромила очи в стелю і дивила ся через довгу хвилю нерухомо в одну точку.

„І я щасливий, дорога мамуню“, обізвав ся Лорден, „і дякую з щирого серця Богу, що все так добре склало ся!“ А відтак звернувся до мене і сказав патетично: „Das sind die

дає причину таку, що руска читаюча громада інтелігентна бідна і розбита. Що розбита — се правда; багато з неї відпадає на бік москвофілів; але проте і єввященників і учителів і інших єввітеких інтелігентних Русинів-народовців все таки начислив би у нас на тисячі. А коли взяти всіх інтелігентних передплатників „Дѣла“ і „Галичанина“ і „Буковина“ в Галичині, то їх разом все таки не буде тільки, кілько єсть самих руских єввященників в Галичині. А що читають учителі і інші, котрих також є тисячами? А кілько руских єввященників обходить ся без книжки і часопису?

Чи наша інтелігенція загалом бідна, про те ходять ріжнородні чутки. Одним подобає ся говорити, що дуже бідна, другим, що зовсім не така бідна, як чутка ходить. Торік писав п. Нагірний в „Дѣла“ (ч. 89), що в справі Гуцульської Спілки удав ся до 300 Русинів заможних, з котрих не один просушує банкноти на сонцю або має значну пенсію, думав, що хоч ту, де йшло о чистий інтерес, зголосить ся багато Русинів з уділами — і що вийшло? Зголосило ся 17 Русинів з уділами на 240 зр. разом. А кілько дають Русини там, де не мають інтересу матеріального? Одушевили ся були на рік чи два будовою руского театру і справді де що скинули; складали ся ті, що звичайно на все складають гроші; вийміть ви тепер зпоміж них руску інтелігенцію і почисліть, кілько єї там і що она зложила? А для приміру порухайте собі, кілько інституцій удержує лише 200.000 Волохів на Буковині, котрі як мають 30 своїх дідичів, впрочім не дуже охочих до складок, то певно більше ні! Прочі — то сама „менша“ інтелігенція, єввященники і учителі. А они ось тепер вже купують реальність за 50.000 зр. на бурсу, котру що лиш сего року рішили оснувати. Волоскі учителі з одного (радовецкого) повіта, такі самі бідні учителі, як наші рускі в Галичині і в Буковині, зложили 840 зр. на бурсу. Що-ж се за обяв?

Німців на Буковині зовсім не переважна сила; можна сказати, що самі черновецькі Німці удержують три німецькі щоденні газети; — а чи котре місто з тисячами Русинів дає рускій газеті хоч 200 передплатників? Жадне! „Буковина“ має в Чернівцях 60 передплатників; „Дѣло“, о скілько знаємо, і того не має у Львові, хоч там нашої інтелігенції сотками. Що-ж се знов за обяв? Поясніть нам!

Говорить ся не раз дуже багато о залежності і незалежності наших газет. Хто-ж ту незалежність може часописам дати? Ніхто иньший, лише читаюча публика, котра вибирає собі по мудрости своїй якусь часопись, спомагає і ширить єї. Котра-ж наша газета може похвалити ся такою ласкою публики?

Вся хіба в тім, що у нашої громади нема любови до свого; нічо єї не тішить, а вже до здобутків на поли літературнім не має найменшого змислу. Не єсть она аж така бідна, щоби не могла доказувати хоч того, що доказує 200.000 Волохів на Буковині, але бідна она справді одушевленням, котрого у неї і не глядайте. З порівняння нашої читаючої публики з сербекою, хорватекою або хоч словінською, все вийде як найгірше єввідоцтво для нашої інтелігенції темної, норовистої і претенсіональної, як євсправедливо каже п. Павлик. Иньші народи з такою самою нечисленною і не дуже заможною інтелігенцією, також під гнетом (н. пр. малярским), чудеса витворюють; а ми тим похвалити ся не можемо. Коли-ж хто поважить ся сказати се Русинам, то за те ще й насварять на него, що — мовляв — гонить як дїтвак за славою, за оплесками Поляків, так як би Полякам то могло вийти на користь, коли ми підіймемось, пізнавши свої хіби.

Ті часописи (особливо щоденні), що в нас уже є, мусять прийняти ся обовязку розбуджувати в рускій читаючій публиці інтерес не лише для політичного, але й для духового життя рівномірно; мусять виказувати хіби громади і ті злидні, яких попра-

ва лише від неї одної залежить. Мусять „відказувати“ на неї, коли показало ся, що дотеперішнє „гладженє єї по головці“ ще гірше не помагає. Мусять вирабляти в неї амбіцію народну, щоби она потрафила так само, як горетка волоскої інтелігенції, скинути до двох місяців десятки тисяч з одного страху перед рускою гімназією. Мусять учити єї, що Менелік або Лігунгчанг нічим нам не цікавіші, як наші люди, н. пр. письменники, про котрих загал нашої інтелігенції далеко менше знає, як про ріжних япаньских та хіньских мікадів.

Тоді *Зоря*, *Житє* і *Слово* і т. п. будуть мати своїх читателів, тоді марних 2000 примірників *Кобзаря* (настільне виданє) не будуть лежати літами в книгарні, тоді буде попит на всякі нові книжки, а число письменників — котрих тепер справді у нас мало — побільшає; они перестануть свою літературну роботу вважати побічним занятєм „від єввята“, а возьмуть ся поважно до неї, через що й „духова безплідність“ їх щезне.

Певна річ, що поправа відносин в тім взгляді залежить і від письменників і від читаючої публики, але зовсім не в рівній мірі. Від інтелігентної громади залежить духовий розвій і сила народу далеко більше, ніж від купки письменників, котрі тепер ніяк не можуть розвивати ся на нашім яловім ґрунті.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 27-го червня 1896.

Нам пишуть з Кіцманя: Пок. Євген Ганкевич, котрого похорони відбули ся вчера, був сином пок. декана сьятиньского. Вчив ся вклячно на Буковині, в Чернівцях і Сучаві, а університет скінчив також в Чернівцях. Належав все до єввідомих і єввітлих народовців і брав живу участь в житю народнім від молодих літ. В „Союзі“ був членом визначним і коли се товариство перебувало кризу через москвофілів і число членів зредуковало ся до девяти, Ганке-

Weisen, welche durch Irrthum zur Wahrheit reisen, und das sind die Narren, die im Irrthum verharren!“

„О тім я глибоко переконана!“ відповіла я, усміхаючись мимоволі і повернула ся вже в трєте до дверий, однак і сим разом не могла ще вирвати ся.

„Слухай, Наталко!“ звернула ся тітка до мене, мов по хвилевій бистрій задумі. „Ти можеш вже тепер остати ся, я прощу тобі все. Правда, ти завдавала мені твоєю безумною владчею, твоїми романтичними примхами не раз гризоти і болю, затроїла не одну приємну хвилину, дражнила не раз до крайности, я муєла через тебе не один раз сердитись, не один раз відгравати перед єввітом комедію, однак Леночка відійде з дому і тому я...“

„Даруйте, тітко“, перебила я єї холодно, „так як річи стоять, то між нами нема більше пожитя, не може бути. Ви помиляєте ся, думаючи, що маєте мені що прощати, а я з моєї сторони буду старати ся забути про все. Я йду на хліб заробляти; між чужими людьми найду може більше серця, а коли не найду, то хоч буду знати, що ті люди не споріднені зі мною, і працю моїх рук купують. Я вже втомилася приймати стілько „милостинь“ тай соромлю ся милостині; я не каліба, що не годна заробити собі своїми руками кусник хліба!“

„Але ти чуєш, що я тобі прощаю!“

„І я також, Наталко!“ обізвала ся Лєна з єввімішною зарозумілістю.

Мені вдарила кров в лице. „І ти?“

„І я, і я!“ відповіла она, пригортаючись з афектованою ніжністю до Лєордена, мовби бояла ся з моєї сторони якого нападу та шувала вже завчасу у него ратунку.

„Що хочете мені простити?“ спитала я тремтячим голосом. „Те, що затроїли мені найкрасні дні мого віку, замутили довіре до людей, научали лиш ненавидіти? Як далеко в минуєність сягає моя память, все погорда і глум були одиноким кормом, який ви подавали моїй душі. Бабуня вмерла, а з нею вмерло і всяке чувство і милосерде в тім домі. Ніхто не застановляв ся над тим, що й я маю серце, що привикнувши з наймолодших літ до ніжного окруженя і тонкої щирої опіки, я по втраті найдорожших осіб муєла себе почувати двічі осамоченою і нещасливою, потребувала хоть одробини теплого чувства, коли вже не любови. Однак на болісний зойк моєї душі не звертав ніхто уваги; то, що накинїло в серцю, могло обернути ся і в зло, для мене і для других стати ся горем, але то не обходило нікого. Між нами нема нічого, що нас вязало би. Тому я йду і йду радо; коли я доси була для вас лиш накинєною чужиницею, то і від тепер не буду для вас чим иньшим. Кажете, що хочете мене задержати. З любови, чи тому, що я добра сила робуча? Ні, я йду, і нам остає ся лише з собою попрацювати ся на віки.“

„Тепер вже я не прощу тобі більше!“ кричала тітка. „Не прощу, а й проклинаю! Ти гадина, ти невдячнице, геть з моїх очий! Ох, Леночко, що я все говорила!...“

Я пішла.

„Забирай з собою і свої лахи, щоб не споганювали мені хати!“ чула я ще за собою, а далі: „Гувернантка!...“

*

Природу описувати — трудно, особливо нічний краєвид.

Я хотїла би нинїшний вид буковиньских гір задержати на віки в пам'яті, а передовсім одну частину краєвиду. Високу, стрімку, густо порослу лісом гору, відділену від єввідної гори глибоким, вузьким яром. У тім ярі все темно, однак я его знаю, він не страшний. По снадистих стїнах его повиростали густо смереки і то они здалека такі темні. Серединою між великим і дрібним каменем котить ся потїк. В мерехтячїм єввітлі місяця блєстять місяцями мов зеркало. Тло, від котрого відбивають ся гори, то синяво-єввіблєстє небо, засїяне зорями, ніжними миготячими зорями.

По-над стрімкою горою, що піднімає ся під те спокійне пишнє скєпєнє, мов великаньска піраміда, стоїть місяць. Его фосфоричнє єввієво мов удїляє ся вершкам столїтних смєрек і ті начє тонуть в нїм, — в нїм, і в прозоро-синявїй мраці, що сповиває цілий ряд гір.

Далеко-широко розлягла ся глибока тишина, і все те: краєвид, місяць, мраки і місячно матєвє єввієво, пригадують собою дивні казки, перєповненї смутком, щастєм, слєзами, усміхом, прїстраєтною любовю, не відвідною до нинїшних часів.

В ту далєчину, що наводить на душу ту-гу, полинув мій погляд.

вич з другими постановили не умовляти ся з відступниками, а постояти в малім числі до самого кінця. З Вишніці і Кізмана, де був практикантом і субтитутотом нотаріальним дописував до народних газет, провадив дім свій поважно і взірцево по руски, освідомляв темних селян і мав у них і в інтелігенції велике поважане яко скромний і дуже справедливий чоловік. Тяжка недуга, тиф, положила кінець житю сего щирого громадянина. Помер по девяти днях недуги в 32 р. життя. Похорони відбули ся вчора (26-го с. м.) в Кізмани дуже величаво. Всі уряди явили ся корпоративно, чотири висланці черновецької громади з вінком, шість прав. священників, около 40 учителів з трогоючим хором, великий здвиг міщан і селян. Всі зібрані плакали — так покійника всі любили. Надгробні бесіди о. Олесьницького і асекюльтанта п. Луї Семаки показали нам наглядно, кого втратили Русини і родина в так ненадійно помершим Евг. Ганкевичу.

Іспит зрілості в рускій (академічній) гімназії у Львові відбув ся в днях 18-го до 25-го червня під проводом інспектора краевого п. Левіцького. До устного іспиту приступило 37 абітурієнтів, а між ними 1 екстерніст. За зрілих признані: Будзиновский Теодозій, Булик Омелян, Гайсін Людвик, Гвоздецький Олександр, Гриневський Олександр, Дідичий Богдан (з відзначенем), Дяків Василь, Івасик Стефан, Івасюк Николай, Йойко Корнело, Казновский Антін, Кисіль Гнат, Кишакевич Язонт, Козоровский Діомед (з відзначенем), Левіцький Дмитро, Лозинський Кость, Лучаковский Іван, Маркевич Зиновій, Саноцький Іван (з відзначенем), Сіминович Ярослав, Скобельський Теофіл, Таерле Казимір, Татух Михайло, Тисовський Стефан, Тургалевич Михайло, Туркевич Михайло, Чайковский Кароль, Юркевич Іван, Янкевич Мирослав, Яримович Олександр. — Позволено поправити з одного предмету по феріях 6; репробовано на рік 1.

Др. Генрик Монат, бувший товариш Івана Франка з драгобичської гімназії, а тепер адвокат у Відні, звістний в польській літературі основними студіями про Словацького і других польських поетів, а в німецькій літературі перекладами польських поетів: Словацького, Уейського і др., — помістив в чч. 139 і 167 пражської *Politik* два обширні фейлетони про д-ра Івана Франка, Осипа Маковея і Василя Щурата. В тих фейлетонах познакомлює чеську і німецьку публику з життям і творами згаданих письменників і висказує ся про них з похвалами.

Вовна все тягне до ліса. Перемиський інститут дівочий не дає галицким москвофілам спати від самого его заснованя, а їх головний

орган *Галичанин* в довгих статях винаходить всякі можливі напасти, аби лише той інститут здискредитувати перед публікою. Той геростратської роботи не покинув *Галичанин* і тепер, коли скликано загальні збори на день 29-го с. м. і помістив новинку, що на збори вибрано власне той день тому, бо 29-го с. м. будуть відправляти по церквах поминальні богослуженя за цесаря Фердинанда, значить, виділ хотів після власної вигоди все зробити. Яка нечувана злоба містить ся в тій новинці, виходить з заміток *Дюла*, що 1) виділ скликав загальні збори тому на день 29-го с. м., бо на той день скликувано збори й попередніми роками; 2) поминальні богослуженя можна відправити сьогодні в суботу, як се стало ся в перемиській катедрі, а по 3) хто хоче приїхати в понеділок, той може по відправленю всяких недільних служб приїхати, очевидно лише при добрій волі. Виходить з того, що *Галичанинови* й сим разом розходило ся лише о то, аби напасти на перемиський інститут дівочий, що его все коле в очи.

Огні. В Галичині лютять ся пожежі в посліднім часі страшно. Ми подаємо лише коротенькі звістки про найгіршіші огні: В Криводі, ставіславського повіта, згоріло 8 селянських домів; в Помор'ях 8 жидівських домів, шкода виносить 8.000 зр.; в Городку згоріло 6 домів вартости 9.000 зр.; в Підгородині згоріла громадека крамниця і шинхлр та стайня тамошнього учителя; в Медичі згоріло 60 будинків селянських, так що 12 господарів осталося тепер без стріхи. В найбільшій часті погорільці не були обезпечені і задля того шкода тим більша.

Почтовий дефравдант. Перед трибуналом присяжних в Тернополі вела ся сими днями карна розправа против почтового експедитора Романа Вітольда Волянського о сироневірене більше як 1.000 зр. Він брав гроші, прислані переказами, для себе, а хотів — як виказало ся — навіть щадничі вклади сироневірити. Коли прийшов на слідство комісар із Львова, Волянський признав ся до всего і толкував ся тим, що мала платня не вистарчала ему на удержане родини. Однак свідки потвердили, що він провадив легкомисне жите і грав в карти. Суд за судив его на рік тяжкої в'язниці.

Новий спосіб убиваня худоби винайдено в Англії і зроблено з ним проби в Нью-Кесль і в Йорці. Прилад винайшов Швайцарець Штакель, а складає ся він з короткого дула, як в револьвері, що розширює ся при кінці на подобу дзвінка. Кінець дула утягнтий на вскесь, відповідно до кута нахилена чола звірять, так, що куля іде просто в голову. Коли приложить

ся прилад до чола, ударяє ся в канелю уміщену на переді, наступає вибух і звіря паде в одній хвили неживе. Проби виказали, що смерть приходить дуже скоро і не справляє болю. Той новий спосіб убиваня буде ще й диятого догідний, що мясо звірять, котрі не терплять при убиваню великих мук, дасть ся довше держати і не псує ся.

Дрібні вісти. Сегодня відбуде ся в Чернівцях на стрільниці популярний виклад науковий про жите Ієуса Христа пастора Біндінга з Берліна. Він буде розбирати, чи вірні всякі науки про жите Ієуса, а о скільки они належать між байки. В Німеччині здобув собі пастор Біндінг своїми науковими викладами велике поважане. — Буковинська кр. рада шкільна заборонила в школах уживати гуму до радированя з фабрики Куна, на котрій витиснений образ нашого цесаря. — В Лукавці на Буковині кинула ся слуга Евфрозина Кайдель до Прута, бо єї любовник 18-літній паробок Гаїна заручив ся з иншою дівчиною, і потонула. Єї трупа ще не найдено. — Черновецька рада міста рішила при всіх нових керницях на улицах міста присилити зелізні горнятка до питя, бо доси таких не було і люди (особливо селяни) пили впрест з рур. — У Львові появили ся скажені пси і покусали вже кількох людей. — В Тифлії забив суспендований священник Колмахелідзі архимандрита Николая ножем тому, бо архимандрит вів против него слідство за лихе обходжене з парохіянами, за незаконні вінчаня і инші такі провини.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. оператора ц. к. хірург. клініки університетської

Білярота-Гуссебавера у Відні

находить ся

в Чернівцях, улица Менгера ч. 25.

В справі приниманя хорих і инших інформацій треба удавати ся до управителя приватної клініки **д-ра Квятковського** в Чернівцях, улица ратушева (дім Вішоффера). (16—100)

Я мов олицетворений сум. Мому сирітству нема пари. Бодем прорита душа проливає слези, а очи, сухі, широко отворені, їли би той вид, що бачать. Я понесла би єї, куди-б і не зайшла, отсю батьківщину мою, гори мої, смерекові великани мої, їх красу і силу, та могутню поезию їх. Они одні не цурали ся сироти, кормили єї спрагнену душу своєю тихою німою красою, виплекали своєю вдачою характер в мені, напаяли ево своїм сумовито-тужливим пятном, тому я їх дитина...

А від тепер вже не буду їх бачити. Не почую ніколи поважного шемраня бору, сьміху гірських потоків, що спішать буйно есавільною ходою кудись далеко в незнані сторони, не підслухаю тихої розмови праестарих дерев, не буду любовувати ся ростом молодих; — всего того вже не побачу ні в сьвято ні в будні — ніколи, ніколи!

*

Я сиділа вечером при отворенім вікні в комнаті панни Марії, сперши голову в руки, і дивила ся тупо в город вперед себе, втомлена, сплакана. Саме перед хвилею повернула я з кладовища, де прощала ся з бабуною, і засадила якесь цвѣти. Уже ніхто не загляне до неї, не обіде могили, вузенька стежочка до неї заросте густою травицею, а на широкім могильнім камені будуть вигрівати ся в ясных жарких днях холодні ящірки...

Так думала я і не могла вже плакати.

Зпоміж дерев і корчів просунула ся якась

постать і звернула ся до мого вікна; то був вуйко.

„Ти покидаєш нас, Наталонько?“ промовив дрозжачим, здавленим голосом. „Я сего не перенесу! ото діждала ся в мене раю „зазуленька“ одинокою моєю сестри!“ І отворивши широко рамена, пригорнув мене до грудий і розплакав ся.

„Остань ся, остань ся!“

„Не можу, вучечку!“

„Сиротино ти моя бідна!“

„Годі, вуйку!“

„Коли-б покійна бабуна те знала, обернулася би в гробі!“ хлинав крізь слези.

„Она й так обернулася би, як би знала, яка я безталанна.“

„Подумай, що ти йдеш між чужі люди!“

„Я не йду просити милостині.“

„Се на одно виходить.“

„Я йду, щоб стати собі цілею, вуйку!“

„Мрії, моя рибко!“

„Ні, правда, батеньку!“

„Розбурхана уява, дитинко!“ говорив, притискаючи мене раз по раз до себе.

„Сьвідома воля!“

„О Боже, Боже!“ зойкнув він.

„Слава Богу, батеньку, не побивайте ся!...“

„Ти не знаєш, що се значить іти між чужі люди“ сказав по хвилі.

„Чи я тут дома не жила між чужими людьми?“ відповіла я. „А до того я не хочу вже до тих належати, над котрими добрі люди мусять і без любови мати милосерде.“

Опісля просила я его, щоб задержав мене

в памяти, любив і дальше, щоб від часу до часу писав і не забував тої, що ще тільки его одного мала...

„Стережи ся, моя... моя дитинко!“ перебив мені нараз несьміливо. „Ти знаєш, перед ним... він також в Ч. Не сходи ся з ним надто часто!“

„Не бійте ся, вуйку!“ відповіла я, усьміхаючись гірко. „Ми може й не заговоримо до себе ніколи в житю, а не то, щоб він відвідував мене!“ І я оповіла ему всю правду і як ми розстали ся. Він зчудував ся дуже, а коли я попросила его, щоби о тім мовчав перед тіткою і иншими людьми, подав мені щиро руку. Заразом зробив мене уважною, що в Ч. має тітка багато добрих знакомих і що ті дістануть певно наказ пильнувати мене. „Тому бережись, моя рибчино, щоб тебе не втопили лихі язики, бо Ч. не велике місто...“

Відтак наступило прощане.

Він плакав мов дитина, а я успокоювала его. Я мусіла ему обіцяти, що коли-б мені і там не вело ся, то верну назад під его стріху — і вкінці він пішов, як прийшов, нишком, хильцем... Бідний вуйко!...

Бабуна передала мене его опіці...

(Кінець першої частини).

Телеграми „Буковини“.

З дня 27-го червня 1896 року.

Відень. Палата панів закінчила вже свої роботи, по чім гр. Бадені заявив, що перериває на цесарський приказ наради.

Штаєр. Розрухи в карнім заведено в Гарстен вже устали за допомогою війська. Ушкодженя людей або майна не було.

Рим. Папа приймав вчера депутацию Русинів, котра дякувала за іменоване митрополита Сембратовича кардиналом. Авдиенция тревала цілу годину. Папа хвалив кардинала Сембратовича і живо інтересував ся ширенем католицизму між Русинами.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з осторожностю лише флашки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.
Аптика Ріхтера під золотим львом у Празі.

Для школярів!

Товариство „Просвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Виов. свьязчиків, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приведені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені і позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства у Львові в ринку ч. 10, по слідуєчій ціні:

Розкази про сили природи 20 кр., Оповіданя о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр., Повістки для дітей 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Істория Руси ч. I. 25 кр., Істория Руси ч. II. 23 кр., Лен і коноплі 24 кр., Рогата худоба 45 кр., Про животоцти і ліси 20 кр., Венямин Франклін 16 кр., На досьвітках 22 кр., Серед ледового моря 25 кр., Житє сьв. великомученика і лікаря Панталеймона 20 кр., Дрібна птиця господарєка, а великі гроші 20 кр., Відкрите Америки 22 кр., Зьвірята шкідні і пожиточні 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр., в дучшій оправі: а) хрест полотняний і золочений хрест з переду 25 кр., б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60, 1-80 зр.

В рускім товаристві педагогічнім, улица академічда ч. 8, у Львові, можна також дістати на премії для учеників слідуєчі виданя:

Образкові виданя. Зьвіринєць 10 кр., Гостинєць 10 кр., Забавки 10 кр., Менажерия 10 кр., Робинзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Віночок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Гете-Франко: Ліс Микита 50 кр., Мірон: Пригоди Дон Кіхота 40 кр.

Виданя без образків. Читанка ч. I, II, III, IV, оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Вязанка желань 10 кр., Хемія Роское 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 зр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 зр., Ів. Левіцький: Попалєсь, Рідвяні сцени 10 кр., Вол. Шухевича: Записки школяря 20 кр., О. Нижанковекій: Батько і мати, двосьлів для дітей з фортецяном, 10 кр., Леоніда Глібова: Байки 5 кр., В. Чайченка: Олеся; Комар; Грицько по 5 кр., Дума про княгиню Кобзаря 5 кр., Діпирової Чайки: Казка про сонце та его сина; Писанка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора. Двосьлів з фортецяном. 10 кр., Мапа етнографічна Русі-України 20 кр., Гордїєнко: Картаґинці і Римляни 20 кр., Юлій Верне: Подорож довкола землі 60 кр., Барановекій: Приписи до іспитів 20 кр., Молитвенник народний, в полотно оправлений, 20 кр., д-ра Л. Кельнера: Коротка істория педагогії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ
повинна находити ся
Народописна карта

українсько-руского народу,
зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічнім закладі Андрия Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передидатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Літературне Товариство
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,

улица Петровича число 2,
має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану
Омелянном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892,
1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 7
разом за 7 зр.

З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

Е. ПАТРАХ в СТРИУ в (ГАЛИЧИНІ).

КОСИ з маркою сїчкаря, з англійської срібної стали (Silver Steel).

Тими косами надзвичайно легко косити. Они подвійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго острими, легкі до кошеня і такі гнучкі як найлучша, на весь сьвіт славна дамасецька сталь. Они перетинають залізну бляху, не вицербуючи ся і лиш дуже мало нищать ся. Одно клепанє вистарчає на кілька днів. А виостривши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустїшого збіжа і найтвердшої гірської трави, чим оцадить ся не лиш робочий час, но і плата за кошенє, і то о чотири, пять або шість разів в порівнаню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кождому, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Если коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то в прогвинім райі переміною єї 5—5 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слідуєчій ціні:

Довгота цілої коси	62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115 цтм.
Ціна 1 коси	1-00 зр.	1-05	1-10	1-20	1-30	1-40	1-50	1-60	1-70	1-80	1-90	2-00 зр.
На 5 кл. це	14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	6 кіє.

Марморовий камінь до острєня коси.

Довгота цтм.	18	21	22	25	вкінці звичайні бруски марморові.
Ціна за штуку кр.	30	35	38	40	16 кр.

БАВКА з молотком 1 зр. 20 кр.

Посилка найбільшою поштою лишє за готівку або послїплатою.

Пересторога перед обманцями! Року 1894-го зголосило ся в Галичині много фірм, що розсилають тандитні коси і друкують фальшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають. В цілїм циркулярї ані одного слова правди! Хотять когось ошукати. Поважані панове, не дайте ошукати ся! Як найбільше упевненє даю, що гваранцию таку, як я даю, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих вибита фірма Е. PATRACH в Стрию.

При замовленю найменше 10 кіє приймаю на себе половину посилки, а при замовленю 20 кіє цілу. При 10-ох косах даю II-ту і один брусок, при 30-ох 4 коси і 4 бруски даром.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечєнь
у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручєне Вєч. Духовєнству і вєім вірним через Вирєєєв. Митр. і Прєєєв. Еп. Ординарияти вєїх трєх галицких Епархій, обезпєчєє будинки, скот, господарєкі знаряди, збіжє в зерні і солємі, сїно в стогах і будинках протів шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сєйчас по пожарі, а договори заклучєні з першим Товариством контрасекураційним подають „Дністрові“ можнїєть обезпєчувати і виплачувати і найвисші суми.

Полїєи „Днієтра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотєчних.

На житє можна обезпєчєти ся через „Днієтер“ пієлія вєїх можливих комбїнацій в товаристві взаїмних обезпєчєнь в Кракові, котрє дає як найкористївїшїє уєлїя і видає полїєи і квїти в рускім язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Днієтер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць вкладки до опрєєнтованя по 5 процєнт. Гваранция цілковита. Удїли по 50 корєн. Позички удїляють ся тїлько властїтелям реалностїи, вільних від тягарів, за порукою двєх членів. З позичок відтягає ся дєсятя часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агєнцїї в місцевостях, де „Днієтер“ не є заступлєний, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осина Буччанича.

За редакцию відповїдає Осип Маковей.

